

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-8-84-26>

УДК 371.134:379.81:378.6(477)

Богатирьова Г.А.

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДО АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАКАЛАВРІВ З ТУРИЗМУ ЗАКОРДОНОМ

Анотація. У статті автором здійснено аналіз закордонного досвіду професійної підготовки до анімаційної діяльності бакалаврів з туризму. Зазначено, що кількість людей які активно використовують плоди діяльності культурно-анімаційних закладів, а також самих творців цього процесу (аніматорів) постійно зростає. Готовність до професійної анімаційної діяльності надає можливість бакалаврам з туризму реалізувати свій творчий, особистісний та професійний потенціал у майбутній професійній діяльності. Тож, сучасна підготовка фахівця нового типу вимагає створення та оптимізації умов, необхідних для ефективного формування певного рівня професійних й особистісних компетенцій студентів у процесі професійної підготовки орієнтованій на зарубіжний досвід ефективної професійної підготовки до анімаційної діяльності бакалаврів з туризму.

Ключові слова: бакалаври з туризму, анімаційна діяльність, професійна підготовка, зарубіжний досвід.

Bogatyreva Galina

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky

ANALYSIS OF PROFESSIONAL TRAINING FOR ANIMATION ACTIVITIES OF BACHELORS IN TOURISM ABROAD

Summary. In the article, the author analyzes the foreign experience of professional training for animation activities of bachelors in tourism. It is noted that the number of people who actively use the fruits of cultural and animation institutions, as well as the creators of this process (animators) is constantly growing. Readiness for professional animation provides an opportunity for bachelors in tourism to realize their creative, personal and professional potential in their future professional activities. The purpose of the article is a theoretical analysis of foreign experience of professional training for animation activities of bachelors in tourism. Therefore, modern training of a new type of specialist requires the creation and optimization of conditions necessary for the effective formation of a certain level of professional and personal competencies of students in the course of professional training, focusing on foreign experience of effective professional training for animation activities of bachelors in tourism. The analysis of foreign experience in training professional personnel for the leisure and animation industry, allowed the author to state that "the educational system of democratic countries of the world has a cultural and creative model, the purpose of which is not only to give knowledge, but also to teach how to apply this knowledge, skills and abilities together with the generation of personal abilities of a specialist in various forms of socio-cultural practice, namely, animation (leisure) activities». The theoretical analysis of literary sources and Internet resources has made it possible to find out that in most European countries, future specialists from animation activities are educated at pedagogical faculties, where there is a discipline "leisure Pedagogy", focused on increasing practical training and training programs are divided into managerial and non-managerial specialties. But there are many world-famous institutions of higher education that provide professional training for animation activities of bachelors in tourism.

Keywords: bachelor's degree in tourism, animation activity, professional training, foreign experience.

Постановка проблеми. Соціально-економічні зміни, процеси глобалізації та інтеграції, що відбуваються нині у світі, визначили нові пріоритети у професійній підготовці майбутніх фахівців. Так, Генеральною Осамблеєю ООН 2017 рік було проголошено роком «Міжнародного стійкого туризму» [1], що має стати потужним поштовхом для розвитку економіки багатьох країн світу, у тому числі й України. «Це унікальна можливість побудувати більш відповідальний туристський сектор з більш активною позицією, який зможе повною мірою використати свій величезний потенціал, поклавши його на службу економічному розвитку, соціальній інклюзії, миру та взаєморозумінню, збереженню куль-

турних цінностей та навколишнього середовища», – наголосив Генеральний секретар ЮНВТО Талеб Рифаї [1]. За задумом авторів проекту, «Міжнародний рік стійкого туризму» має сприяти підвищенню ролі туризму у наступних п'яти ключових напрямках: 1) інклюзивний та стійкий економічний зріст; 2) соціальна інклюзивність, працевлаштування та зменшення масштабів малозабезпеченого населення; 3) ефективне використання ресурсів, охорона навколишнього середовища та зміни клімату; 4) культурні цінності, різноманіття та спадщина; 5) взаєморозуміння, мир та безпека [1]. Тож, у сучасному суспільстві вимагають від вищої освіти формування у майбутнього фахівця системи професійно зна-

чущих знань з туризму, розвитку особистісних творчих якостей, здатності ефективно застосувати у практичній туристській діяльності професійні уміння, знання та навички, задля того, щоб Українські фахівці з туризму мали не аби яку конкурентоспроможність на міжнародному туристичному ринку праці.

Аналіз актуальних досліджень. Анімаційна діяльність є особливо унікальна, оригінальна та неповторна діяльність в галузі дозвілля й особливо туристського, яка відрізняється широким різноманіттям зв'язків з реальністю, складністю компонентів взаємовідносин своєї внутрішньої структури. Окрім того, індивідуальний та колективний характер спілкування в процесі діяльності, попередньо визначаючий у поєднанні з великою духовно-інтелектуальною напругою та високим емоційним тону роботи, необхідність глибоких особистісних контактів професіонала-фахівця та його суб'єкта, формують узагальнене уявлення про унікальність діяльності фахівця цієї галузі [7].

Долучення анімаційних програм культурно-пізнавального, спортивно-оздоровчого, розважального характеру у складі туристських маршрутів та подорожей, підвищує їх престижність та попит на них на ринку туристичних послуг. Тож, дослідження питань формування готовності до анімаційної діяльності бакалаврів з туризму є актуальним, доцільним та важливим на сьогодні.

Як зазначає А. Портних, кількість людей які активно використовують плоди діяльності культурно-анімаційних закладів, а також самих творців цього процесу – менеджерів-аніматорів, режисерів-постановників, педагогів, фахівців з туристичної діяльності – постійно зростає. Значення дозвілля у житті людини велике та без сумніву зростатиме зі збільшенням матеріального, економічного, соціального рівня його життя та суспільства в цілому. Звідси зрозумілий підвищений інтерес до отримання вищої професійної освіти, пов'язаної з анімаційною діяльністю, а саме з анімаційною діяльністю в галузі туризму [6, с. 240].

Готовність до професійної анімаційної діяльності надає можливість бакалаврам з туризму реалізувати свій творчий, особистісний та професійний потенціал у майбутній професійній діяльності. Враховуючи це, сучасна підготовка фахівця нового типу вимагає створення та оптимізації умов, необхідних для ефективного формування певного рівня професійних й особистісних компетенцій студентів у процесі професійної підготовки.

Теоретичними засадами дослідження слугували праці вітчизняних авторів у таких напрямках: підготовка фахівців з дозвільної та анімаційної діяльності (Н. Гузій, Т. Лесіна, С. Масліч, А. Сидорук, І. Скрипченко); закордонний досвід з підготовки фахівців галузі дозвілля та анімаційної діяльності (І. Біла, Н. Маковецька, І. Петрова, Н. Яремака). Праці зарубіжних авторів: підготовка фахівців з дозвільної та анімаційної діяльності (З. Богатова, О. Джафарова, Р. Костецки, С. Мамбеков, Е. Приезжева, А. Портних, В. Плотнікова, Т. Трусова, С. Жарая).

Та, не зважаючи на велику кількість досліджень науковців з питань професійної підготовки бакалаврів з туризму, проблема професійної підготовки до анімаційної діяльності в закладах

вищої освіти малодослідженою. Це можна пояснити тим, що анімаційна діяльність є досить новим поняттям в галузі дозвільної та туристичної діяльності і науково-методичні засади професійної підготовки бакалаврів з туризму до її здійснення визначені не в повній мірі.

Метою статті обрано теоретичний аналіз зарубіжного досвіду професійної підготовки до анімаційної діяльності бакалаврів з туризму.

Виклад основного матеріалу. Сучасна індустрія гостинності та туризму є одним з важливіших регуляторів зайнятості робота спроможного населення. За різними оцінками туризм створює кожне 10-11 робоче місце і усього створюється близько 3-х мільйонів робочих місць за рік. За даними міжнародної організації праці (МОП), у світовій туристській індустрії зайнято від 100 до 130 мільйонів людей, при цьому створення робочого місця в туризмі обходиться у 20 разів дешевше, ніж в інших галузях промисловості [8].

Як зазначає І. Петрова, у різних країнах функції організаторів дозвільної діяльності виконують фахівці різних напрямів підготовки. Так, наприклад, в Америці фахівці з організації дозвілля та анімаційної діяльності – педагоги галузі дозвілля – більше займаються плануванням вільного часу учасників; у Німеччині соціальні педагоги-організатори з організації дозвілля зайняті долученням активних учасників за місцем проживання; аніматори з Франції свою увагу приділяють самоорганізації дозвіллевих закладів. Кожна держава має свою концепцію підготовки фахівців галузі анімаційної діяльності. Її основні форми та методи відображають національну культуру, традиції, специфіку національного та історичного розвитку. Тож, автор наголошує, що повне копіювання закордонних технологій освіти не є правильним і заздалегідь приречене на відсутність успіху [5, с. 23].

Пан А. Ковальчук зазначає, що у більшості країн Європи майбутні фахівці з анімаційної діяльності отримують освіту на педагогічних факультетах, де є дисципліна «Педагогіка дозвілля». Також є окремі курси, такі як: «Мистецтвознавство», «Фізичне виховання», «Здоров'язбережувальні технології» [11].

Складність роботи фахівця галузі дозвілля та анімації, полягає у тому, що характер його діяльності потребує від фахівця оволодіння знаннями з широкого спектру питань: від основ соціальної та культурної політики держави, загальної організації системи соціального забезпечення, специфіки функціонування дозвіллевої інфраструктури, демографічних особливостей, для конкретних методів роботи з представниками різних груп населення. Тож, фахівець галузі дозвілля та анімаційного сервісу повинен володіти багатьма професійними навичками, які б вирішували проблеми з сфери соціології культури, педагогіки, психології та соціальної роботи [7].

У більшості країн зарубіжжя, вища освіта у галузі туризму та гостинності орієнтована на практичну роботу та має досить вузьку спеціалізацію. В залежності від країни навчання, більш популярними є наступні спеціалізації: готельний бізнес; туризм; гостинність; менеджмент в галузі розваг; анімація; організація харчування (кейтеринг); кулінарне виробництво.

Таблиця 1

**Кращі університети світу в галузі туризму та гостинності
за світовим рейтингом EDUSTEPS EDUCATION ABROADSTEP-BY-STEP [3]**

Назва навчального закладу	Країна	Короткі відомості
<i>SEGi University</i>	Малайзія	Школа гостинності і туризму в складі цього вища, має міжнародний знак якості. Викладання в університеті SEGi засновано на високих стандартах якості, спрямоване на підготовку фахівців для швидко зростаючого туристичного сектору Малайзії та інших країн. Студентам надають можливість для стажування та працевлаштування за рахунок співробітництва з багатьма готелями та ресторанами. В університеті можна вивчати міжнародний туризм та готельний менеджмент.
<i>Husson University</i>	США	Університет Хассона надає студентам можливість навчатися в інтернаціональному середовищі та пропонує більше 50 програм бакалаврату, а також, програми магістратури та докторантури. Майбутні фахівці з туризму можуть отримати ступінь бакалавра в готельному та туристичному менеджменті.
<i>Dublin Institute of Technology</i>	Ірландія	Дублінський технологічний університет пропонує сучасні навчальні програми, спираючись на стандарти традиційної європейської освіти. На відділені готельного менеджменту та туризму пропонують програми Foundation, сертифіковані та дипломні програми, програми бакалаврату та магістратури, а також, вузькоспрямовані короткочасні курси. Спеціалізацію можна отримати в туристичному, готельному та івент-менеджменті, туристичному маркетингу і міжнародному готельному бізнесі.
<i>Queensland Institute of Business and Technology</i>	Австралія	Інститут бізнесу та технологій Квінсленда співпрацює з Університетом Гриффіта та допомагає місцевим та іноземним студентам отримати вищу освіту та ступінь асоціату в комерції та бізнесі зі спеціалізацією в міжнародному туризмі та готельному менеджменті.
<i>Stenden University</i>	Нідерланди	Відділення туристичного та готельного менеджменту є одним з більших у Європі, також, можна отримати додаткову спеціалізацію менеджера бізнесу, медіа та розваг. Університет приділяє велику увагу інтеграції студентів у професійну індустрію, всі навчальні програми передбачають проходження серйозної робочої практики. Ступінь бакалавра та магістра можна отримати в готельному та туристичному менеджменті, менеджменті дозвілля, міжнародній готельній справі, готельному та сервісному менеджменті, дозвіллі та туризмі

В освітніх програмах з підготовки майбутніх фахівців з анімаційної діяльності та організації дозвілля велика частина навчального процесу належить практичному навчанню: наприклад, у Франції об'єм практичного навчання складає 55-65% усього навчального процесу, в Великобританії – 50%, в Італії – 40, в Німеччині – 35-40, в Бельгії – 30, в Польщі – 20-25 % [9, с. 54].

Навчальні програми в галузі туризму умовно поділені на управлінські та неуправлінські. Також, популярними стають нові напрями, такі як, готельне та ресторанне обслуговування класу люкс, які можна вивчати в магістратурі.

Більшість університетів надають стипендії, особливо для бізнес-спеціальностей в галузі туризму (табл. 1) [4].

Проведений Н. Маковецькою аналіз зарубіжного досвіду з підготовки професійних кадрів для галузі дозвілля та анімаційної діяльності, надав можливість автору констатувати, що

«освітня система демократичних країн світу має культурно-творчу модель, мета якої є не тільки надати знання, але й навчити застосовувати ці знання, вміння та навички разом з генерацією особистісних здібностей фахівця у різних формах соціально-культурної практики, а саме – анімаційної (дозвіллевой) діяльності» [2, с. 123].

Висновки. Таким чином, здійснений теоретичний аналіз літературних джерел та інтернет-ресурсів уможливив з'ясувати, що у більшості країн Європи майбутні фахівці з анімаційної діяльності отримують освіту на педагогічних факультетах, де є дисципліна «Педагогіка дозвілля», орієнтована на збільшення практичної підготовки і за програмами навчання має розділення на управлінські і неуправлінські спеціальності. Але існує багато всесвітньо відомих закладів вищої освіти, що здійснюють професійну підготовку до анімаційної діяльності саме бакалаврів з туризму.

Список літератури:

- 2017 год – Международный год устойчивого туризма в интересах развития. URL: <http://media.unwto.org/ru/press-release/2017-01-10/2017-god-mezhdunarodnyi-god-ustoichivogo-turizma-v-interesakh-razvitiya>
- Маковецька Н.В. Організація підготовки майбутніх фахівців анімаційної діяльності у вищих навчальних закладах зарубіжних країн. *Збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Херсон, 2016. Вип. 71(1). С. 123–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2016_71%281%29_25
- Мировой рейтинг университетов гостеприимства – 50 лучших школ мира. URL: <https://edusteps.com.ua/blog/1331-mirovoy-reyting-universitetov-gostepriimstva-50-luchshih-shkol-mira.html>
- Образование за рубежом: основная информация. URL: <https://www.hotcourses.ru/study-abroad-info/subject-guides/studying-travel-and->
- Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах: навчальний посібник. Київ : Кондор, 2005. 408 с.

6. Портных А.В. Анимационные технологии в туризме как форма повышения профессиональной компетентности будущих специалистов. *Вестник Югорского государственного университета*. 2015. № S4 (39). С. 238–242.
7. Развитие анимационной деятельности в зарубежных странах. URL: http://geolike.ru/page/gl_7065.htm
8. Трусова Н.М., Трусов А.Н. Образование в сфере туризма: проблемы и пути решения. *Вестник Кем. ГУКИ*. 2015. № 33. С. 177–186.
9. Voisard M. Soziokulturelle Animation beobachtet: Ein system the oretischer Beratung. *Freizeitpädagogik, Heidelberg*: Carl-Auer Verlag, 2005. 92 s.
10. International year of sustainable tourism for development. URL: <http://www.tourism4development2017.org/>
11. Kowalczyk A. Geografia Turyzmu. Warszawa : Uniwersytet Warszawski, 1997.

References:

1. 2017 god – Mezhdunarodnyj god ustojchivogo turizma v interesah razvitiya [2017 – International Year of Sustainable Tourism for Development]. URL: <http://media.unwto.org/ru/press-release/2017-01-10/2017-god-mezhdunarodnyi-god-ustojchivogo-turizma-v-interesakh-razvitiya>
2. Makoveczka, N.V. (2016). Organizaciya pidgotovky majbutnix faxivciv animacijnoyi diyalnosti u vyshhyx navchalnyx zakladax zarubizhnyx krayin [Organization of the preparation of maybutnyh fakhivtsivs of the animatical activity in the chief mortgages of foreign countries]. *Zbirnyk naukovyx prac. Pedagogichni nauky*. Vyp. 71(1). S. 123–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2016_71%281%29_25 (in Ukrainian)
3. Mirovoj rejting universitetov gostepriimstva – 50 luchshih shkol mira [World ranking of hospitality universities – 50 best schools in the world]. URL: <https://edusteps.com.ua/blog/1331-mirovoy-rejting-universitetov-gostepriimstva-50-luchshih-shkol-mira.html>
4. Obrazovanie za rubezhom: osnovnaya informaciya [Education abroad: basic information]. URL: <https://www.hotcourses.ru/study-abroad-info/subject-guides/studying-travel-and->
5. Petrova, I.V. (2005). Dozvillya v zarubizhnyx krayinax: navchalnij posibnyk [Leisure in foreign countries: a textbook]. Kyiv: Kondor, 408 s. (in Ukrainian)
6. Portnyh, A.V. (2015). Animacionnye tekhnologii v turizme kak forma povysheniya professional'noj kompetentnosti budushchih specialistov [Animation technologies in tourism as a form of improving the professional competence of future specialists]. *Vestnik Yugorskogo gosudarstvennogo universiteta*. № S4 (39). S. 238–242. (in Russian)
7. Razvitie animacionnoj deyatel'nosti v zarubezhnyh stranah [Development of animation activities in foreign countries]. URL: http://geolike.ru/page/gl_7065.htm
8. Trusova, N.M., & Trusov, A.N. (2015). Obrazovanie v sfere turizma: problemy i puti resheniya [Tourism education: problems and solutions]. *Vestnik Kem. GUKI*. № 33. S. 177–186. (in Russian)
9. Voisard, M. (2005). Soziokulturelle Animation beobachtet: Ein system the oretischer Beratung. *Freizeitpädagogik, Heidelberg*: Carl-Auer Verlag, 92 s.
10. International year of sustainable tourism for development. URL: <http://www.tourism4development2017.org/>
11. Kowalczyk, A. (1997). Geografia Turyzmu. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.